

Uitvoeringsplan Gezondheid 2024-2027 Gemeente Nunspeet

Voorwoord

Gezondheid is een groot goed. Recent heb ik zelf meegemaakt hoe kwetsbaar je gezondheid kan zijn. Daarbij heb ik ervaren hoe belangrijk het is om mensen in je omgeving te hebben die je helpen als het even tegen zit, zodat jij de tijd krijgt om te herstellen en weer mee te kunnen doen in de samenleving. Inmiddels voel ik me een heel stuk beter en presenteer ik hierbij graag het Uitvoeringsplan Gezondheid 2024-2027.

Wat betekent gezondheid voor u?

Als ik dit aan tien verschillende mensen vraag, krijg ik waarschijnlijk tien verschillende antwoorden. Voor de één betekent gezondheid veel bewegen, voor de ander gezonde voeding en voor weer een ander staat gezondheid meer in het teken van de afwezigheid van ziekte of de mogelijkheid om leuke dingen te kunnen doen met vrienden en familie.

Gezondheid is een veelzijdig begrip. Het gaat over geborgen kunnen opgroeien en gezond ouder worden. Over kunnen omgaan met tegenslag, lekker in je vel zitten en voelen dat je mag zijn wie je bent. Kortom, gezondheid gaat over alle facetten van het leven. Gelukkig bestaat er steeds meer aandacht voor het begrip 'Positieve Gezondheid'. Een bredere kijk op gezondheid, die meer oplevert. Het accent ligt niet op een beperking of ziekte, maar op mensen zelf. Op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. Daarin sluiten we zoveel mogelijk aan bij de wensen en behoeften van onze inwoners.

Als wethouder Sociaal Domein zet ik me in voor een gemeente waarin mensen op hun eigen tempo tot bloei kunnen komen en we elkaar tot steun zijn in de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Waarin we verschillen tussen mensen waarderen. Een samenleving waarin iedereen kan meedoen, zich kan ontwikkelen en ondersteuning krijgt als dat nodig is.

Daarnaast willen we ons als lokale overheid inzetten om de sociale en fysieke leefomgeving zo in te richten dat het uitnodigt tot gezond(er) gedrag. We hebben veel vertrouwen in de kracht van onze lokale samenleving en samenwerking. We hebben elkaar nodig om gezondheidswinst te bereiken. Ik wil afsluiten met een passende quote van Johan Cruijff: "Ik heb geen geheim van succes. Gewoon je best doen, iets leuk vinden en goede mensen om je heen verzamelen. Want alleen kan je niks en met zijn allen kun je alles."

Wethouder Jennifer Elskamp

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Onze kijk op gezondheid	3
1.2 Samenhang en uitgangspunten	5
1.3 Proces	7
1.4 Leeswijzer	8
2. Samenwerken	9
3. Gezond opgroeien	13
3.1 Ketenaanpak Kansrijke Start	13
3.2 JOGG en ketenaanpak Gezonde Leefstijl Kinderen	16
3.3 Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)	17
3.4 Extra Contactmoment Adolescenten (ECA)	18
4. Gezond leven	19
4.1 Sport- en Preventieakkoord	19
4.2 Ketenaanpak Gezonde Leefstijl Volwassenen (GLI)	20
4.3 Ketenaanpak Welzijn op Recept	20
4.4 Mentaal gezond/GEM	21
4.5 Suïcidepreventie	21
4.6 Gezonde relaties/preventie echtscheidingen	22
5. Goed ouder worden	23
5.1 Dementievriendelijke gemeente	23
5.2 Ketenaanpak Valpreventie	24
5.3 Veilig en zelfstandig wonen	24
6. Gezondheidsachterstanden verkleinen	25
7. Gezonde fysieke en sociale leefomgeving	28
7.1 Een gezonde sociale leefomgeving	28
7.2 Een gezonde fysieke leefomgeving	28
8. Monitoring en evaluatie	31
9. Nawoord	33

1. Inleiding

Zoals Johan Crujff zo mooi zei: “Je moet schieten anders kan je niet scoren”. De bal aannemen en schieten. We hebben zelf zoveel in huis om te scoren, de mogelijkheid om elke dag weer keuzes te maken die goed zijn voor onszelf en goed voor de ander. Soms zijn er momenten in het leven dat je geblesseerd raakt en hulp nodig hebt; dat je niet in het veld staat maar aan de zijlijn. Juist op die momenten is het geweldig en nodig als er anderen zijn die je helpen om weer te herstellen, zodat je weer de regie over je eigen leven kunt oppakken en sta je weer in het veld om te schieten.

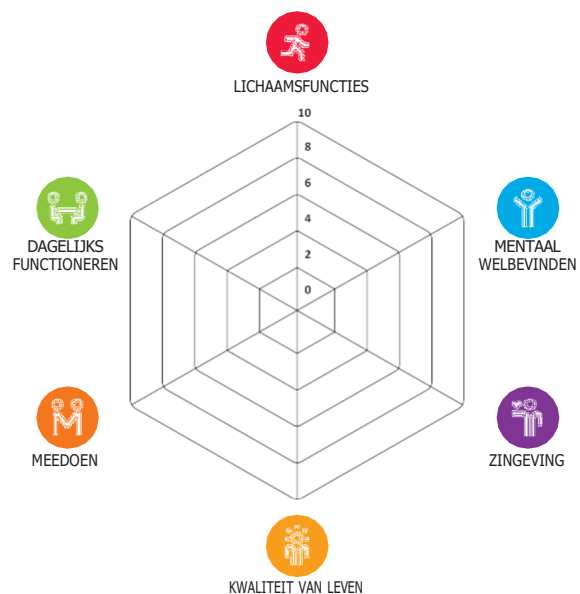
Gezondheid is net zoals voetbal een teamsport - je doet het samen. En ja, iedereen wil scoren en winnen; ook binnen de gemeente Nunspeet stellen we doelen en hopen we gezondheidswinst te behalen. Maar zonder keeper op doel verlies je de wedstrijd en zonder assist van je teamgenoot zul je nooit scoren. Daarom is het zo belangrijk dat we als gemeente samenwerken met diverse partijen aan het bevorderen van de Nunspeetse gezondheid. Het zouden bijna woorden van Crujff kunnen zijn.

1.1 Onze kijk op gezondheid

Voor u ligt het ‘Uitvoeringsplan Gezondheid 2024-2027’. In dit uitvoeringsplan beschrijven we welke doelen we als gemeente Nunspeet willen behalen en hoe we hier uitvoering aan geven.

Binnen de gemeente Nunspeet omarmen we het concept van Positieve Gezondheid van Machteld Huber¹. Het accent ligt daarbij niet op ziekte of gezondheidsproblemen, maar op het vermogen van inwoners om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven om te gaan. Dit betekent dat we een bredere kijk hebben op gezondheid aan de hand van zes dimensies:

1. **Lichaamsfuncties** – Ik voel me gezond en fit.
2. **Mentaal welbevinden** – Ik voel me vrolijk.
3. **Zingeving** – Ik heb vertrouwen in mijn eigen toekomst.
4. **Kwaliteit van leven** – Ik geniet van mijn leven.
5. **Meedoen** – Ik heb goed contact met andere mensen.
6. **Dagelijks functioneren** – Ik kan goed voor mezelf zorgen.

Figuur 1. Het spinnenweb van Positieve Gezondheid via www.iph.nl

De vraag die we u als lezer willen stellen is: hoe ervaart u uw gezondheid? We verwachten dat het antwoord op die vraag verschillend is, afhankelijk van de situatie waarin u zich bevindt. Wellicht is er met uw fysieke gezondheid niks mis, maar heeft u onlangs een dierbare verloren en beïnvloedt dit hoe gezond u zich voelt. Of ervaart u, ondanks het hebben van een chronische aandoening, dat u kunt meedoen in de samenleving. De diverse dimensies van Positieve Gezondheid hebben allemaal invloed op de ervaren gezondheid; het is een manier om een breed beeld te vormen van iemands gezondheid. De vraag “hoe ervaren inwoners van de gemeente Nunspeet hun gezondheid?” is inmiddels opgenomen in de monitors van de GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG). Daarnaast heeft de GGD NOG in haar monitors op andere gebieden informatie verzameld en samengevat voor de gemeente Nunspeet. Deze uitwerking kunt u vinden in bijlage 1: Situatieschets gemeente Nunspeet. De resultaten van de monitor op het gebied van ervaren gezondheid kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën op basis van leeftijd:

1. Van de middelbare scholieren in de gemeente Nunspeet ervaart 86% de eigen gezondheid als (zeer) goed (2021). Dit percentage is min of meer gelijk gebleven in vergelijking met cijfers uit 2019 (88%).
2. Uit de cijfers van de GGD NOG uit 2022 blijkt dat 61% van de jongvolwassenen op de Noord-Veluwe de eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart. Dat is sterk verminderd ten opzichte van 2019, toen 78% aangaf de eigen gezondheid als (zeer) goed te ervaren.
3. Van de volwassenen en ouderen in de gemeente Nunspeet ervaart 74% de eigen gezondheid als (zeer) goed in 2022. Ook dit is afgenomen ten opzichte van het jaar 2020 (81%).

Zoals u leest, is de ervaren gezondheid van jongvolwassenen, volwassenen en ouderen de afgelopen jaren afgenomen. De coronajaren hebben hierin mogelijk een rol gespeeld. Vanuit onze positie als gemeente zien wij hierin een opdracht om de gezondheid van onze inwoners te bevorderen. Hierbij zetten wij ons in volgens het gedachtegoed van Positieve Gezondheid, waarbij we ons richten op het vergroten van het vermogen van inwoners om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven om te gaan.

1.2 Samenhang en uitgangspunten

Positieve Gezondheid sluit aan bij de visie van de gemeente Nunspeet, zoals geformuleerd in het Integraal Beleidsplan Sociaal Domein 2022-2025 gemeente Nunspeet (hierna Beleidsplan Sociaal Domein). Op de Noord-Veluwe werken de gemeenten Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg en Oldebroek samen binnen het thema volksgezondheid. In het najaar van 2021 stemden de raden van deze gemeenten in met de regionale nota Volksgezondheid 'Samen verder voor een gezond Noord-Veluwe 2022-2025' (hierna regionale nota). Het verder bouwen aan een brede aanpak van gezondheid vanuit het concept van Positieve Gezondheid is in deze nota nadrukkelijk opgenomen. Het uitvoeringsplan Gezondheid dat u hier voor u heeft, is een voortvloeisel uit de regionale nota en is sterk gerelateerd aan het Beleidsplan Sociaal Domein van de gemeente Nunspeet. Daarnaast zijn de volgende documenten belangrijke input voor dit uitvoeringsplan:

- Collegeprogramma gemeente Nunspeet 2022-2026
- Gezond en Actief Leven in de gemeente Nunspeet (GALA) 2023-2026
- Regioplan Noord-Veluwe en Zeewolde Integraal Zorgakkoord (IZA) 2023-2026
- Uitvoeringsplan Bestaanszekerheid en Schulden gemeente Nunspeet 2023

'We zijn een krachtige samenleving waarin iedereen kan meedoen en in staat is om te gaan met de uitdagingen van het leven. Individueel, maar vooral ook als samenleving met elkaar: inwoners, gemeente, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Als door de uitdagingen van het leven de vitaliteit, veerkracht, veiligheid en/of de mate waarin iemand in staat is regie te houden op het leven onder druk staat, bieden we als samenleving ondersteuning en is een vangnet beschikbaar. De mogelijkheden, talenten, zelfstandigheid en eigen regie van de inwoners staan hierin centraal en worden naar vermogen ontwikkeld. Door een sterke basis te ontwikkelen, maken we meedoen mogelijk. Daar waar dat niet gaat of vanzelfsprekend is, ondersteunen we elkaar om meedoen mogelijk te maken.'

Uit: Beleidsplan Sociaal Domein 2022-2025

Een belangrijke waarde binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is het versterken van (de verbinding met) de sociale basis. Dit valt goed samen met het Beleidsplan Sociaal Domein waarin die verbinding centraal staat. Een van de doelen daarbinnen is namelijk het streven naar een stijging in de ervaren Positieve Gezondheid van inwoners. We willen het werken vanuit het perspectief van Positieve Gezondheid blijven stimuleren en waar mogelijk uitbreiden. Het gedachtegoed, de taal en de instrumenten van Positieve Gezondheid bieden mogelijkheden om de samenwerking tussen verschillende domeinen te vergemakkelijken. Daarnaast worden de uitgangspunten van het Beleidsplan Sociaal Domein en de uitgangspunten van de regionale nota aan elkaar gekoppeld binnen het huidige uitvoeringsplan. De uitgangspunten zijn de vertrekpunten waarop we in dit uitvoeringsplan verder bouwen aan een gezond Nunspeet. Ook bieden deze punten een houvast bij (toekomstige) doelen en ideeën die ontwikkeld worden binnen het gezondheidsbeleid. Op de volgende pagina worden de uitgangspunten beschreven:

Uitgangspunten

1. Iedereen kan meedoen en een leven lang ontwikkelen; waar dit niet lukt, is ondersteuning beschikbaar.
2. Eigen regie, veerkracht en samenkracht als basis voor gezondheid. Daarbij werken inwoners (met hun netwerk) en professionals van gemeente, maatschappelijke en zorgorganisaties samen vanuit vertrouwen en gelijkwaardigheid.
3. Er is ruimte voor maatwerk, iedere inwoner en iedere situatie is anders.
4. Ambities worden geformuleerd op regionaal niveau waar nodig. De uitwerking is lokaal in samenwerking met maatschappelijke partners en inwoners.
5. De gemeente werkt vanuit de brede integrale benadering van gezondheid: 'Health in all Policies' ofwel 'Gezondheid in al het beleid' vanuit het perspectief van Positieve Gezondheid.
6. Normaliseren en demedicaliseren, veel vraagstukken horen bij het leven. We leggen minder nadruk op diagnoses, maar richten ons op het bieden van handvatten voor het normale, dagelijkse leven en oplossingen binnen de vertrouwde sociale omgeving.
7. De (gemeentelijke) systeemwereld is ondersteunend en niet leidend; alles wat gebeurt, is helpend voor de inwoners.
8. Inwonersparticipatie is belangrijk. Wij laten inwoners zoveel mogelijk participeren in gezondheidsvraagstukken. Dat vindt plaats op een passende wijze die aansluit bij de leefwereld en omgeving van inwoners.
9. We werken samen (het sociaal domein en de zorg) om de zorg toegankelijk te houden voor alle inwoners van de gemeente Nunspeet.

We vullen de uitgangspunten aan met de volgende ambities:

1. We zetten in op het verkleinen van gezondheidsverschillen.
2. Alle kinderen en jongeren hebben een goede start en ontwikkelen zich gezond en veilig (gezond opgroeien).
3. We ondersteunen inwoners in hun mentale en fysieke gezondheid (gezond leven).
4. Inwoners van alle leeftijden en achtergronden kunnen (vol)waardig mee (blijven) doen (goed ouder worden).
5. De fysieke en sociale omgeving van onze inwoners is een gezonde en veilige omgeving.

1.3 Proces

De inhoud van dit plan is opgesteld in samenwerking met interne collega's, de Adviesraad Sociaal Domein Nunspeet (ASDN) en lokale gezondheidspartners:

We hebben gesprekken gevoerd met beleidsadviseurs die werken op het gebied van jeugd, onderwijs, welzijn, participatie, inkomen, duurzaamheid, sport, ouderenzorg, kunst en cultuur, toerisme en recreatie, economie en communicatie. In deze gesprekken hebben we opgehaald wat er vanuit deze beleidsterreinen al gebeurt op het gebied van (positieve) gezondheid, wat in ontwikkeling is en waar (verdere) behoefte aan is.

Daarnaast hebben we de ASDN via een informeel traject betrokken bij het opstellen van dit uitvoeringsplan. Dit houdt in dat er een gesprek heeft plaatsgevonden waarin de ASDN hun aanbevelingen voor het uitvoeringsplan mondeling met de beleidsmedewerker heeft gedeeld. Deze aanbevelingen hebben we, waar wij dit passend vonden, meegenomen bij het opstellen van dit uitvoeringsplan.

We hebben gesproken met lokale gezondheidspartners. Onze lokale gezondheidspartners hebben we betrokken door middel van een korte enquête en een interactieve meedenksessie. De enquête bestond uit twee vragen ("Wat wil je meer zien op het gebied van Positieve Gezondheid?" en "Wat is daarvoor nodig?") die we hebben afgenomen tijdens de netwerkbijeenkomst 'Tijd voor gezondheid' van 21 maart 2024. Daarnaast hebben we een creatieve meedenksessie georganiseerd in samenwerking met Elze Derksen van Bureau Zichtlijn op 11 april 2024. Elze Derksen maakt als creatieve gezondheids- en onderwijswetenschapper complexe vraagstukken helder. Dit doet zij door de essentie te visualiseren met mooie tekeningen en praatplaten. Hiervoor nodigden we verschillende gezondheidspartners uit, waaronder huisartsenzorg, Nunspeet Beweegt, wijkverpleging, consultatiezorg, jeugdzorg, diëtetiek, verslavingszorg, welzijn, fysiotherapie, ergotherapie, GGZ en de bibliotheek. In deze sessie vond het verdiepende gesprek plaats met bovengenoemde vragen als startpunt. Na deze sessie heeft Elze Derksen in samenwerking met de beleidsadviseurs gezondheid een visuele samenvatting gemaakt van deze meedenksessie. Tot slot heeft Elze Derksen van dit uitvoeringsplan ook een praatplaat getekend (zie figuur 3, pagina 34).

1.4 Leeswijzer

Onderstaande tabel is een schematische weergave van de Nunspeetse doelen op gebied van gezondheid en de inhoud van dit uitvoeringsplan. Onze doelen en acties hebben we opgehangen aan de thema's Gezond opgroeien, Gezond leven, Goed ouder worden, Gezondheidsachterstanden verkleinen en Gezonde fysieke en sociale leefomgeving. Gezond leven hebben we zelf als thema toegevoegd. De overige vier thema's komen overeen met die uit de regionale nota. Elk thema wordt als apart hoofdstuk besproken. Bij elk thema geven we aan wat de lopende acties zijn en/of wat er in ontwikkeling is. Per onderdeel is met icoontjes aangegeven aan welke dimensie(s) van Positieve Gezondheid we bijdragen. De acties die we noemen in dit uitvoeringsplan zijn niet uitputtend voor wat we als gemeente Nunspeet doen om de genoemde doelen te bereiken; ook vanuit andere beleidsterreinen wordt aan de genoemde doelen bijgedragen.

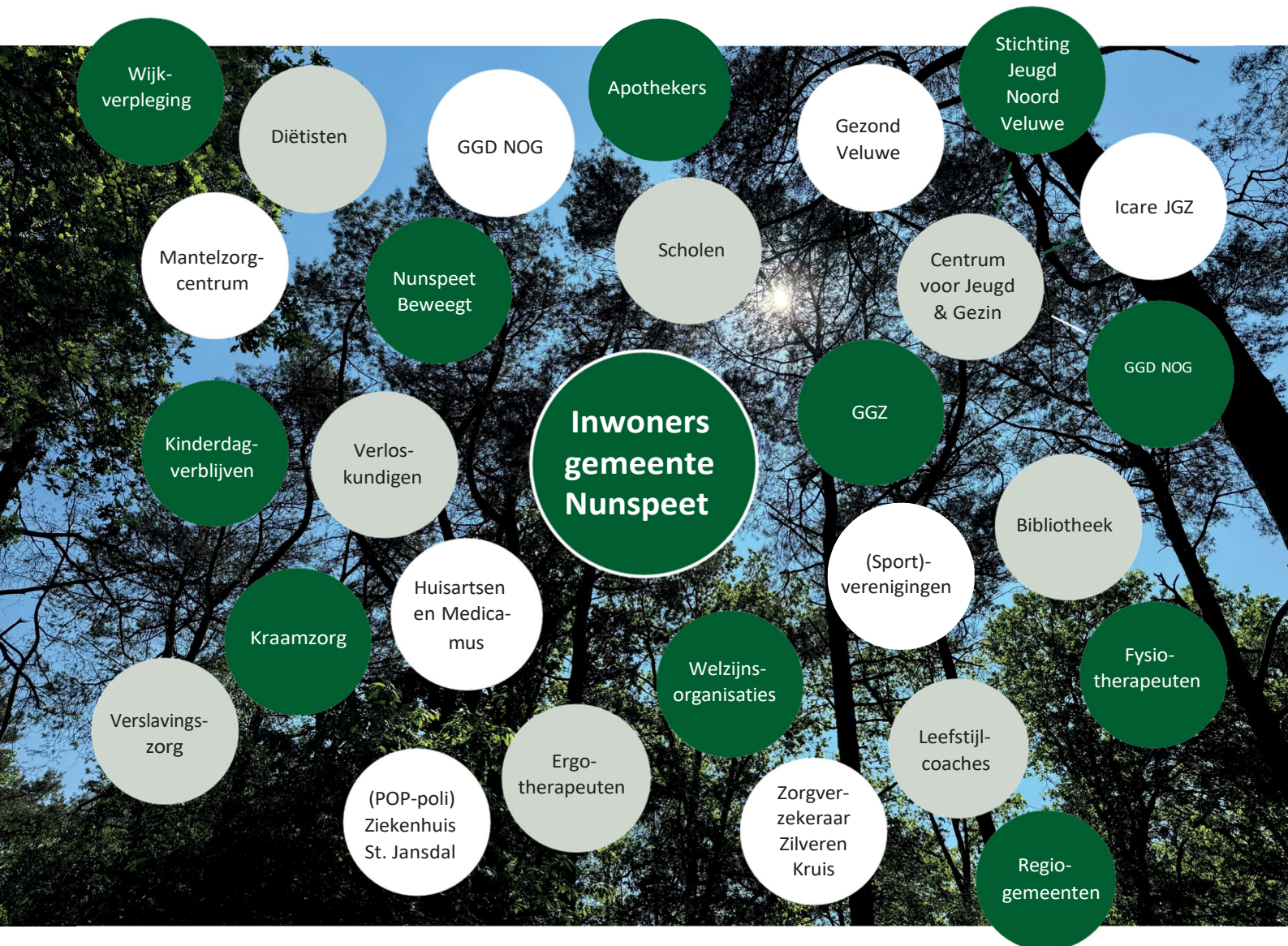
	Gezond opgroeien (H 3)	Gezond leven (H 4)	Goed ouder worden (H 5)
Doel	We stimuleren gezond opgroeien: kinderen hebben een goede start (-9 maanden tot 4 jaar) en kinderen en jongeren ontwikkelen zich gezond en veilig tot unieke volwassenen (4 tot 18 jaar).	Inwoners vinden hun eigen weg in een inclusieve samenleving.	We stimuleren goed ouder worden: een nieuwe start en werkelijkheid (vanaf 60 jaar). Inwoners kunnen (vol)waardig mee blijven doen.
	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking (H 2) • Gezondheidsachterstanden verkleinen (H 6) • Gezonde fysieke en sociale leefomgeving (H 7) 		
	<ul style="list-style-type: none"> • Ketenaanpak Kansrijke Start (3.1) • JOGG en ketenaanpak Gezonde Leefstijl (3.2) • Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO; 3.3) • Extra Contactmoment Adolescenten (ECA; 3.4) 	<ul style="list-style-type: none"> • Sport- en preventieakkoord (4.1) • Ketenaanpak Gezonde Leefstijl (4.2) • Ketenaanpak Welzijn op recept (4.3) • Mentaal gezond/GEM (4.4) • Suïcidepreventie (4.5) • Gezonde relaties/preventie echtscheidingen (4.6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Dementievriendelijke gemeente (5.1) • Veilig en zelfstandig wonen (5.2)

Tabel 1: Schematisch overzicht van Nunspeetse doelen op het gebied van gezondheid en de inhoud van dit uitvoeringsplan

2. Samenwerken

In hoofdstuk 2 bespreken we met welke partijen we als gemeente samenwerken op het gebied van gezondheid. In dit hoofdstuk wordt ook de input uitgewerkt die we bij lokale netwerkpartners hebben opgehaald.

Gezond zijn en gezond blijven is een combinatie van persoonlijke kenmerken, sociale context en leefomgeving. Veel van deze factoren liggen buiten het domein gezondheid. Om gezondheidswinst te behalen hebben we elkaar nodig. Daarom investeren we in het Nunspeetse netwerk van professionals. Elkaar kennen en blijven ontmoeten is cruciaal om succesvol te kunnen samenwerken binnen en over domeinen heen. Naast samenwerkingen binnen het gemeentehuis zijn dit onze belangrijkste netwerkpartners:

Lopende acties

- De GGD NOG is onze gezondheidsdienst. Als gemeentelijke organisatie voor publieke gezondheid bewaakt, beschermt en bevordert de GGD NOG de gezondheid van de inwoners in de regio Noord- en Oost-Gelderland. Onder de wettelijke taken, zoals beschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg), vallen onder andere: jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau, rijksvaccinatieprogramma en 'schoolarts'), medische milieukunde, infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitoren en gezondheidsvoorlichting.
- Elk kwartaal wordt er een netwerkbijeenkomst sociaal domein georganiseerd waarin professionals uit het sociaal domein diverse onderwerpen met elkaar bespreken. Daarnaast is er een netwerkapp. Zo brengen en houden we onze samenwerkingspartners met elkaar in contact.
- Jaarlijks wordt er een brede netwerkbijeenkomst georganiseerd om de werelden van het zorg- en sociaal domein bij elkaar te brengen.
- Halfjaarlijks is er een bestuurlijk overleg met de huisartsen. Op ambtelijk niveau is er maandelijks overleg met wijkmanager van Medicamus. Op deze manier zijn er korte lijntjes en blijven zowel de gemeente als de huisartsen op de hoogte van de laatste ontwikkelingen.
- Om professionals te kunnen laten werken vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid worden trainingen en cursussen aangeboden en/of gefaciliteerd gericht op de dagelijkse praktijk van de professional. Hierbij valt te denken aan welzijnsmedewerkers, maar bijvoorbeeld ook onze eigen consultants.

Voor dit uitvoeringsplan hebben we input opgehaald bij onze netwerkpartners en de Adviesraad Sociaal Domein:

Input netwerkpartners

Tijdens de netwerkbijeenkomst 'Tijd voor gezondheid' van 21 maart 2024 hebben een aantal deelnemers de vragen: "Wat wil je meer zien op het gebied van Positieve Gezondheid?" en "Wat is daarvoor nodig?" schriftelijk beantwoord. De rode draad in de antwoorden van de korte enquête is dat er meer samenwerking tussen verschillende disciplines en organisaties mag komen. Wat daar vooral voor nodig lijkt te zijn, is weten van elkaar wat we doen en het hebben van korte lijnen, zodat netwerkpartner elkaar eerder opzoeken. Daarnaast werd genoemd dat het bestaande aanbod bekender en overzichtelijker mag zijn zodat we beter gebruik kunnen maken van wat er al is.

Aan de meedenksessie deden vijftien netwerkpartners mee. De ideeën die we hebben opgehaald tijdens deze sessie hebben we in samenwerking met het externe 'bureau Zichtlijn' samengevat op een visuele manier, zoals te zien op de volgende pagina (Figuur 2). Daarin komen de volgende 10 ideeën naar voren:

- 1) Creëer overzicht (er is al veel)
- 2) Betrek alle doelgroepen
- 3) Werk aan kennis en advies
- 4) Stimuleer samenwerking
- 5) Zorg voor toegankelijke informatie
- 6) Realiseer laagdrempelig aanbod
- 7) Ontwikkel basisvaardigheden voor iedereen
- 8) Werk aan zelfredzaamheid en veerkracht
- 9) Bouw aan buddy-systemen en stimuleer contact
- 10) Stimuleer maatschappelijke betrokkenheid

MEEDENK Lunch

11-4-24
DO

UITVOERINGSPLAN GEZONDHEID

15 DEELNEMERS • ENERGIEKE SFEER • DIVERSE PROFESSIONS

IDEEN OM POSITIEVE GEZONDHEID TE STIMULEREN

1. CREEER OVERZICHT
ER IS AL VEEL
2. BETREK ALLE DOELGROEPEN
3. WERK AAN KENNIS & ADVIES
4. STIMULEER SAMENWERKING
5. ZORG VOOR TOEGANKELIJKE INFORMATIE
6. REALISEER LAAGDREMPELIG AANBOD
7. ONTWIKKEL BASISVAARDIGHEDEN BIJ IEDEREEN
8. WERK AAN ZELFREDZAAMHEID & VEERKRACHT
9. BOUW AAN NETWERKEN
BUDDY'S
VRIENDEN JA!
MANTELZORG
10. STIMULEER MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID

LICHAAMS FUNCTIES
 DAGELIJKS FUNCTIONEREN
 ZINGEVING
 NEEDEEN
 MENTAAL WELBEVINDEN
 KWALITEIT VAN LEVEN

GENOEGDE SPEERPUNTEN PER DOELGROEP

WWW.BUREAUZICHTLIJN.NL

KIND -9mnd - 18jr 1. VEILIGE LEEFOMGEVING 2. EDUCATIE VOOR OUDERS 4. VERTROUWDE ONTMOETINGS-SPLEKKEN	VOLWASSENE 16-67 1. FOCUS OP JONG VOLWASSENEN 2. AANTREKKELIJK AANBOD 3. BEREIK DE DOELGROEP 1. EMPOWERMENT 2. PARTICIPATIE 3. FYSIEKE, MENTALE & FINANCIËLE GEZONDHEID	OUDERE VOLWASSENE 60+
---	---	------------------------------

Figuur 2 Visuele samenvatting meedenklunch 11 april 2024

Input Adviesraad Sociaal Domein Nunspeet (ASDN)

In het gesprek met de ASDN is in het bijzonder advies gevraagd met betrekking tot de samenwerking tussen professionals, het betrekken van inwoners en het maken van de link tussen gezondheid en duurzaamheid. Hieronder staan de aanbevelingen van de ASDN samengevat:

Samenwerking professionals

- Gebruik Positieve Gezondheid als terugkerend thema. Laat dit overal terugkomen en faciliteer waar nodig en/of mogelijk dat het onderwerp landt bij de professionals.
- Organiseer vaker netwerkbijeenkomsten en het liefst in kleinere groepen, zodat men echt met elkaar in gesprek gaat.
- Zorg er als gemeente voor dat verschillende professionals/disciplines met elkaar om tafel gaan zitten en monitor de samenwerking.

Betrekken inwoners

- Onderwerpen moeten zo dicht mogelijk bij de belevingswereld van inwoners liggen.
- Gebruik geen (digitale) vragenlijsten om plannen te monitoren, maar ga in gesprek met de inwoners. Laat dit het liefst doen door de professionals die met de mensen werken. Bijvoorbeeld door de huisarts, thuiszorg of consulent.
- Vraag aan de uitvoerende organisaties om meer publiciteit te geven aan wat ze doen. Veel aanbod is nu niet bekend bij inwoners.

Link met duurzaamheid

- Stem af met degenen die gaan over de ruimtelijke plannen. Bij nieuwe plannen moet het aspect van duurzaamheid en gezondheid worden meegenomen.

Overig

- Zorg voor meer verbinding en samenhang tussen de verschillende uitvoeringsplannen.
- Voeg bij de acties toe wie de uitvoerende partij is.
- Zorg voor goede monitoring.

3. Gezond opgroeien

Hoofdstuk 3 gaat over gezond opgroeien. Nederlandse kinderen en jongeren zijn over het algemeen gezond. Dit geldt ook voor de gemeente Nunspeet. Het ontwikkelen van een sterke basis, zowel voor de opvoeders als voor de kinderen zelf, is van groot belang om gezondheidsproblemen bij opgroeien te voorkomen of de kans daarop te verminderen. We willen dat alle kinderen in de gemeente Nunspeet een optimale kans op een goede start hebben². Aandacht voor de periode voor, tijdens en na de geboorte van een kind vinden we daarom belangrijk. We willen dat alle (aanstaande) ouders goed voorbereid en toegerust beginnen aan een zwangerschap en het daaropvolgende ouderschap. Dit proberen we te bereiken met de ketenaanpak Kansrijke Start en de acties die hieruit voortkomen. We willen dat kinderen en jongeren zich gezond en veilig kunnen ontwikkelen tot wie ze zijn³. Dit betekent breed ontdekken en ontwikkelen van identiteit, persoonlijkheid, veerkracht, mentale weerbaarheid, talenten en vaardigheden binnen een sociale en fysieke omgeving die jongeren uitnodigt en stimuleert om te ontwikkelen, maar ook beschermt en eventueel begrenst bijvoorbeeld als het gaat om middelengebruik. In dit hoofdstuk bespreken we de ketenaanpak Kansrijke Start, JOGG 'Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst' (hierna JOGG), de ketenaanpak Gezonde Leefstijl voor kinderen, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en het Extra Contactmoment Adolescenten (ECA).

3.1 Ketenaanpak Kansrijke Start

Sinds 2020 zijn we aangesloten bij het landelijke actieprogramma Kansrijke Start vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Kansrijke Start richt zich op kinderen in de eerste 1000 dagen van hun leven, met name op kinderen die geboren worden in een kwetsbare situatie. De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start en goede (positieve) gezondheid op latere leeftijd. Belangrijk is dat niet alleen (potentiële) jonge ouders en hun omgeving, maar ook de gemeente en netwerkpartners in het sociale en zorgdomein zich hiervan bewust zijn en actief bijdragen om een kansrijke start voor zo veel mogelijk kinderen te realiseren. Daarom is er een lokale coalitie van betrokken professionals opgericht. Als gemeente zijn we regievoerder en zorgen we ervoor dat de lokale coalitie met elkaar in verbinding komt en blijft. We stellen gezamenlijke ambities op vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en zien erop toe dat afspraken en doelen worden nagekomen. De ketenaanpak Kansrijke Start is onderdeel van het lokale plan van aanpak GALA en het IZA regio-plan. Kansrijke Start wordt gefinancierd uit de GALA gelden, het budget Volksgezondheid, maar ook de zorgverzekeraar draagt op onderdelen bij.

Lopende acties

Naast de wettelijk verplichte taken op grond van de Wet publieke gezondheid, Zorgverzekeringswet en Jeugdwet is ingezet op de volgende interventies in het kader van Kansrijke Start, waarbij we uitgaan van de eigen wensen en veerkracht van mensen:

Prenataal zorgoverleg - 1x per 6 weken komen professionals bijeen. Er is onder meer ruimte voor actualiteiten en ontwikkelingen, het delen van goede voorbeelden en anoniem casusoverleg. Ook mogelijke nieuwe interventies worden hier besproken. Afhankelijk van onderwerpen worden de organisaties die niet standaard bij dit overleg zitten erbij gehaald.

Moeders informeren moeders - Icare JGZ voert in het kader van preventief jeugdbeleid in Nunspeet het programma Moeders informeren Moeders (MIM) uit. MIM is een voor moeders en door moeders uitgevoerde methode en staat voor preventieve ondersteuning voorliggend aan de professionele ondersteuning voor moeders van kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. De vrijwilliger doet een beroep op de eigen kracht van moeders door de eigen verantwoordelijkheid en competenties te benadrukken en te respecteren. De vrijwilliger helpt ook het netwerk rondom de moeder te vergroten of op te zetten. Op die manier kunnen veel ondersteuningsvragen worden opgepakt of worden opgelost zonder professionele ondersteuning. Vanaf 1 januari 2024 maakt MIM onderdeel uit van het project Steungezinnen.

Centering zwangerschap - Dit is een vorm van verloskundige zorg waarbij een groep zwangere vrouwen met een vergelijkbare zwangerschapsduur tien bijeenkomsten volgt om de fysieke en psychosociale gezondheid van moeder en kind te verbeteren. Het zijn interactieve bijeenkomsten onder leiding van een verloskundige en een andere professional zoals een kraamverzorgende of lactatiekundige. Naast medische zorg, zoals bloeddruk meten, is er veel ruimte om kennis en ervaringen uit te wisselen. Zo kunnen zwangere vrouwen van elkaar leren en hun gezondheidsvaardigheden en sociale netwerken verbeteren.

Preventieve logopedie door GGD NOG - Dit is van belang bij het tijdig signaleren van problemen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling bij kinderen.

Inzet JGZ op kinderdagverblijven - Toeleiding, samenwerking en integrale vroeghulp.

Kinderwensspreekuur verloskundigen - Voorlichting over pre- en interconceptie en anti-conceptie.

Praktische thuisbegeleiding/opvoedondersteuning - Deze inzet betreft voor 75% gezinnen met kinderen in leeftijd van 0-4 jaar. Er wordt onder andere gebruik gemaakt van Video Hometraining.

POP(poli)overleg - De huisarts, verloskundige of medisch specialist kan vrouwen met psychische of psychiatrische problemen tijdens de zwangerschap of na de bevalling verwijzen naar dit overleg tussen psychiatrie, verloskunde (obstetrie) en kindergeneeskunde (pediatrie) voor advies of verwijzing. Naast verloskundige begeleiding is er ook ruimte voor begeleiding door een psychiater, fysiotherapeut of maatschappelijk werker.

Kinderopvang plus - Kinderen hebben toegang tot een voorschoolse voorziening, ook als zij daarbij extra hulp en ondersteuning nodig hebben. Hiertoe heeft de gemeente samen met de kinderopvangorganisaties een nieuw product ontwikkeld: Kinderopvang plus. De extra zorg die kinderen tijdens de opvang nodig hebben, wordt door de gemeente via de Jeugdwet betaald.

Actieve regie - Ons uitgangspunt is dat kinderen thuis opgroeien. Dit betekent dat baby's en kinderen niet uit huis worden geplaatst, met als ondergrens de veiligheid van het kind. Met het project Actieve Regie wordt extra ingezet door de gemeente en jeugd- en gezinswerkers ter voorkoming van de uithuisplaatsing van baby's.

Verbinding huisartsen en sociaal domein - Er is regelmatig contact tussen de gemeente en de vertegenwoordiger van huisartsen om optimaal gebruik te kunnen maken van elkaars kennis, expertise en mogelijkheden om gezinnen te ondersteunen.

Folder financiële regelingen Kansrijke Start - Het Financieel Trefpunt (uitgevoerd door Stimmenz) heeft een folder uitgebracht waarop alle financiële voorzieningen rondom Kansrijke Start worden toegelicht.

Stichting Babyspullen - Kwetsbare gezinnen krijgen kosteloos een mooi en goed gevuld kraampakket.

Verlengde kraamzorg - Zo nodig zetten we met gemeentelijke middelen in op verlengde kraamzorg en/of vergoeden we de eigen bijdrage voor kraamzorg als vanuit een van de partijen van de lokale coalitie het signaal komt dat om financiële redenen van (noodzakelijke) kraamzorg wordt afgezien.

In ontwikkeling

Naast het borgen en versterken van de lokale coalitie en het prenataal zorgoverleg, zet de lokale coalitie op basis van behoefte in op de volgende pijlers:

- Centering zorg en versterken sociaal netwerk
- Kinderen in armoede
- Bewuste keuze zwangerschap, goed voorbereid ouderschap en gezonde relaties

Daarbij willen we aanstaande en jonge ouders betrekken. Zo werken we aan het initiëren en faciliteren van groepen ouders (bijvoorbeeld Centering Ouderschap), en mogelijk ook jongeren, die samen nadenken over oplossingen voor hun vragen. Een professional denkt indien nodig met de groep mee. Ook onderzoeken we of we een programma kunnen gaan draaien gericht op bewuste keuze zwangerschap en goed voorbereid ouderschap.

Het aangaan en onderhouden van een gezonde relatie draagt bij aan een goede start van een kind. Een baby die de eerste dagen van het leven blootstaat aan stress, onvoldoende aandacht en/of mishandeling begint met een achterstand aan het leven. We onderzoeken hoe we onze inwoners kunnen helpen bij het aangaan en onderhouden van een gezonde relatie (zie ook 4.6).

3.2 JOGG en ketenaanpak Gezonde Leefstijl Kinderen

Sinds 2014 is de gemeente Nunspeet een JOGG-gemeente. Vanuit JOGG bouwen we aan een lokaal, landelijk en internationaal werknets om samen de fysieke en sociale leefomgeving van alle jeugd (0 t/m 23 jaar) gezonder te maken. Hiermee bedoelen we een omgeving waar de gezonde keuze de gemakkelijke keuze is. JOGG richt zich op de leefomgeving waar kinderen en jongeren veel komen. De programma's en projecten in deze omgevingen stimuleren een gezonder aanbod van eten en drinken, meer bewegen, voldoende ontspanning en slaap.

Binnen de regio Noord-Veluwe is er een gezamenlijke JOGG-aanpak waarbij samengewerkt wordt aan (strategische) doelstellingen (zie kader). Voor het bepalen van de doelstellingen wordt gebruik gemaakt van beschikbare data, advies van stakeholders, evaluaties van voorgaande periode(n) en landelijke ontwikkelingen. De regionale doelstellingen worden vertaald naar uitvoeringsplannen die aansluiten bij de werkzaamheden van de uitvoeringsorganisatie(s). In de gemeente Nunspeet is Nunspeet Beweegt de organisatie die uitvoering geeft aan JOGG via een JOGG-regisseur. De kosten voor de JOGG-regisseur, het lokaal uitvoeringsbudget en de regionale samenwerking zijn financieel geborgd in de gemeentelijke begroting (budget Volksgezondheid).

In het plan van aanpak JOGG 2023-2026⁴ zijn de strategische doelstellingen verder uitgewerkt, staat wat we hiervoor gaan doen en wordt het proces van monitoring en evaluatie verder toegelicht.

De regionale doelstellingen waar in de periode 2023-2026 aan gewerkt wordt, zijn:

- 1) Versterken van de lokale aanpak
- 2) Primaire inzet op preventie
- 3) Ondersteuning voor kinderen met een ongezond gewicht
- 4) Doorlopende aandacht voor de 4 leefstijlthema's: bewegen, groente eten, water drinken en slaap
- 5) Extra focus op stimuleren groente eten
- 6) Extra focus op bewustwording voldoende bewegen

In ontwikkeling

Ketenaanpak Gezonde Leefstijl Kinderen - In de aankomende periode willen we werken aan een ketenaanpak rondom gezinnen waarin ongezond gewicht voorkomt. In het IZA, het GALA en de regionale nota komt het werken aan een sluitende ketenaanpak terug volgens het landelijke model 'Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG). KnGG is een onderdeel van JOGG. Vanuit de aanpak KnGG wordt geprobeerd zoveel mogelijk aan te sluiten bij de netwerkstructuren en aanpakken die er al zijn. Een kinder-GLI (Gecombineerde Leefstijl Interventie) kan onderdeel zijn van de ondersteuning binnen de aanpak. In de gemeente Nunspeet is een lokale projectleider aangesteld om de eerste stappen te zetten om te komen tot een sluitende ketenaanpak gezonde leefstijl voor kinderen.

Groente en fruitlessen op scholen - Vanuit het programma JOGG worden groente en fruitlessen op scholen aangeboden. Dit is een groot succes. In de komende periode willen we meer groente en fruitlessen aanbieden om zo nog meer aandacht te hebben voor gezonde voeding op scholen.

⁴ Plan van aanpak JOGG Noord-Veluwe 2023-2026

3.3 Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

In de regionale nota is afgesproken een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar de implementatie van het IJslands preventiemodel⁵. OKO is de Nederlandse aanpak gebaseerd op dit succesvolle IJslandse model. Met deze aanpak streven de gemeenten naar een trendbreuk in het middelengebruik en het bevorderen van het mentaal welbevinden onder jongeren. Inmiddels is OKO gestart en vormen de gemeenten Nunspeet, Elburg en Oldebroek een subregio (NEO). De implementatie van de lokale uitvoering wordt regionaal ondersteund door het Trimbos instituut, het Nederlands Jeugdinstituut en GGD NOG. Deze partijen, die de aanpak al in meerdere gemeenten hebben geïmplementeerd, verrijken ons project met de kennis van eerdere projecten. Met OKO werkt iedereen in de gemeente samen aan het vormen van de positieve leefomgeving voor jongeren: thuis (gezin), op school, in de vriendenkring (peergroep) en in de vrije tijd. Dit zijn de vier domeinen die in OKO centraal staan.

Als gemeente brengen we ouders en lokale partners bij elkaar, zodat een community ontstaat rondom opgroeiende jongeren. Samen doorlopen we elke twee jaar de hieronder beschreven cyclus:

- **Monitoring:** Jongeren in het voortgezet onderwijs vullen een vragenlijst in over hoe ze zich voelen, of ze alcohol, drugs of tabak gebruiken en over de aanwezigheid van beschermende en risicofactoren. Op de scholen van het voortgezet onderwijs waar de leerlingen uit de gemeente Nunspeet naartoe gaan, wordt de GGD-monitor eens per 2 jaar in de tweede en vierde klassen uitgevoerd. In het najaar van 2023 zijn deze vragenlijsten afgenomen.
- **Dialoog:** Kort na de afname van de vragenlijst bespreekt de gemeente de resultaten met de scholen, ouders en andere lokale partners (“Wat vinden wij als community van de cijfers? Waar willen we wat aan doen? Wat kun je/jouw organisatie bijdragen?”). Samen bepalen we de drie belangrijkste veranderpunten. In april 2024 heeft de dialoogsessie plaatsgevonden en zijn er drie geprioriteerde speerpunten geformuleerd.
- **Beleidsvorming:** Voor elk speerpunt kiezen zij de best passende aanpakken en activiteiten. Dit kunnen bestaande, maar ook nieuwe aanpakken en activiteiten zijn. Belangrijk is dat ze de beschermende factoren versterken en de risicofactoren verminderen. Iedere samenwerkingspartner werkt hierbij vanuit de eigen mogelijkheden en expertise mee.
- **Uitvoering:** De uitvoering van OKO vindt lokaal plaats. We maken binnen de gemeente Nunspeet een lokaal uitvoeringsplan met de betrokkenen rondom de jongeren in de gemeente. Per speerpunt wordt in de komende maanden een werkgroep opgericht die lokaal aan de slag gaat. In de loop van 2024 worden de gekozen interventies uitgevoerd. Hierbij wordt de verbinding gelegd met lokale programma’s zoals Gezonde School en JOGG.

In 2025 vindt de volgende monitor plaats. Aan de hand daarvan wordt beoordeeld in hoeverre de interventies positief bijdragen. Indien nodig stellen we bij. Deze cyclus wordt elke twee jaar doorlopen.